

For noen er livets gleder viktigere enn sorgene, skriver **Thomas Hylland Eriksen.**

Når er du fattig?

I «Jenny» beskriver Sigrid Undset den unge piken i Paris som lever på te og tørt brød fordi hun har kjøpt et silkeskjert hun «egentlig» ikke har råd til. Hadde hun ikke unnet seg skjert, ville hun hatt råd til både smør og syltetøy. Det ville nok sosialkontoret ha sagt. Først tran, deretter bolle. Eventuelt: Først må du sørge for at du har nok til hele månedens regninger, og da kan du kjøpe deg en brus med god samvittighet.

Man skal ikke ha vært lenge i den litt slitne bydelen San Francisco i Bogotá i Colombia før de norske sosialarbeiderinstinktene slår inn. Her bor ikke de fattigste av de fattige, men de nest fattigste. Det foregår handel, reparasjoner og tjenesteyting i stort omfang, men liten skala. Det repareres, byttes, fikses og ordnes, og en del av pengene kommer nok fra salg av marijuana og bazoco, det lokale navnet for crack. Verdiene som skifter hender er imidlertid stort sett enkeltsigaretter og hårklipp med rabatt. I Carrera 19, hovedgaten, finnes hundre tusen ting å bruke penger på, fra høyhælte sko til grillete kyllinger. Så mye å kjøpe, og så lite å kjøpe for, tenker man.

På Esperanza-stiftelsen, der vanskeligstilte barn får undervisning, mat og omsorg, er det mange som knapt har spist en frokost i sitt korte liv. Likevel hender det at barna kommer inn med en halvspist is

om morgenen, og noen slikker på en kjærlighet. De bringer tankene i retning av en av de arbeidsløse karene antropologen Hogne Øian skrev om i sin doktoravhandling. Denne unge mannen eide ikke nåla i veggen, men så snart utbetalingen kom, gikk han på 7-Eleven og kjøpte seg en pølsemeny, og derfra gikk veien videre til byens puber.

Det er dyrt å være fattig, heter det, for når man ikke kan planlegge økonomisk, må man kjøpe alt til full pris og ofte på kreditt. Likevel er det et åpent spørsmål hvem som er fattig. Mange har hørt anekdoten om den syd-europeiske fiskeren som lå og dovnat seg under et tre. En tysk turist kom bort til ham og la ut om hvorfor fiskeren burde jobbe hardere, slik at han kunne tjene mer og til slutt ansette folk til å arbeide for seg, slik at han selv kunne ta livet med ro og slappe av.

- Men det er akkurat det jeg gjør! svarte fiskeren og snudde seg bort.

Forrige lørdag feiret San Francisco halloween. Her er det ingen som klager over at skikken er importert fra USA og truer den lokale kulturen. Det er gresskar i plast og skumle masker, musikk i gatene og tilbud i butikkene.

For dem som bor her, er halloween rett og slett et kjærkomment påskudd til en fest.

Noen klarer seg bra økonomisk, andre dårlig. Familiene rundt Esperanza-

stiftelsen er blant dem som klarer seg dårlig. Det er vold og seksuelle overgrep i hjemmene, arbeidsløshet og alkoholisme, sykdommer og funksjonshemming. Noen av familiene eier knapt nåla i veggen, og det er ikke hver dag det kommer mat på bordet. De bor trangt og kummerlig. Likevel har de fleste barna pene og rene klær, noen stiller med kritthvite Adidas-joggesko.

Halloween-feiringen på stiftelsen bekrefter bildet. En av familiene har fem barn, og en av sønnene har en sjelden muskelsykdom og sitter i rullestol. De eier ingenting og er blant de fattigste i bydelen. Men alle kom på festen, og alle barna hadde fine kostymer. Det store lokalet myldret av prinsesser og sjøøvere, klovner og snehvit. Mange kom fra hjem i full oppløsning.

Så la jeg merke til noe interessant. Her gikk ikke barna fra dør til dør med gresskarkurvene sine, men ute i gatene. Alle butikkene hadde en utkledd medarbeider som sto og delte ut godteri. Halloween var en offentlig markering, ikke privat.

Etter et par runder i strøket begynte det å gå opp for meg hvorfor Colombia alltid skærer høyt i globale studier av livskvalitet. Det skyldes ikke bare at kokainkartellene er borte og at geriljaen vanligvis er langt unna. Først og fremst var de utkledd i Carrera 19 overbevist om at livets gleder var viktigere enn sorgene, at livet var for kort til å kaste det bort på bekymringer. Ingen hadde fortalt dem at dårlig samvittighet var et nobelt karaktertrekk. Mens det går an å si om vår kultur at vi har alt, men det er også alt vi har, kan man kanskje, iallfall på en kveld som denne, si om de fattige i San Francisco at de har ingenting, men likevel har de det de trenger. ●

magasinet@dagbladet.no

Illustrasjon: André Martinsen

«Når man ikke kan planlegge økonomisk, må man kjøpe alt til full pris og ofte på kreditt.»